

Televisieprogramma Nieuwsuur en dagblad Trouw

NTR - redactie Nieuwsuur
t.a.v. Milena Holdert
NOS-gebouw
Journaalplein 1
1217 ZK Hilversum

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag

Amsterdam, 22 juni 2018

Betreft: Wob-verzoek gematigde Syrische strijdgroepen

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij doen wij namens het programma Nieuwsuur en dagblad Trouw een verzoek om toezending van informatie met betrekking tot de door Nederland als gematigd beschouwde strijdgroepen in Syrië. Daarbij verzoeken wij u in ieder geval afschriften van de volgende stukken toe te zenden:

- Alle documenten die een lijst, overzicht, notitie dan wel (summiere dan wel volledige) opsomming bevatten van namen van individuele (strijd)groepen dan wel overkoepelende (strijd)groepen dan wel samenwerkingsverbanden van (strijd)groepen in Syrië die Nederland tussen 1 januari 2011 en 22 juni 2018 tot de zowel gematigde als gewapende oppositie heeft aangemerkt dan wel beschouwd.

In de lijst van vragen en antwoorden (Kamerstuk 27925, nr. 617, vastgesteld op 19 januari 2018) schrijft de minister van Buitenlandse Zaken: 'De gewapende oppositie die Nederland als gematigd beschouwt en die onder andere Nederlandse steun ontvangt, is dominant in het zuiden (de provincies Deraa en Quneitra) en in het noorden van de provincie Aleppo.' Wij verzoeken uitdrukkelijk om de informatie die ten grondslag ligt

aan het eerste deel van deze ministeriële uitspraak: 'De gewapende oppositie die Nederland als gematigd beschouwt'.

De Nederlandse overheid verleent non-lethale steun aan enkele van deze gematigde strijdgroepen en heeft eerder kenbaar gemaakt de namen van de steun-ontvangende partijen niet te willen openbaren. Wij verzoeken dan ook niet om een specifieke lijst met namen van gematigde strijdgroepen die tevens Nederlandse steun ontvangen. Wij verzoeken uitsluitend om documenten die namen bevatten van álle strijdgroepen in Syrië die Nederland tussen 1 januari 2011 en 22 juni 2018 als gematigd heeft aangemerkt dan wel beschouwd. Daarbij hoeft niet te worden aangegeven welke van deze door Nederland als gematigd beschouwde strijdgroepen tevens Nederlandse steun hebben ontvangen.

Het bestaan van kennis en informatie over door Nederland als gematigd beschouwde strijdgroepen in Syrië is door het ministerie van Buitenlandse Zaken meerdere keren publiekelijk hetzij indirect bevestigd. Wij verwijzen bijvoorbeeld naar de brief van Buitenlandse Zaken van 15 december 2014 (Kamerstuk 27925 nr. 526), waarin de minister schrijft over 'gematigde gewapende groepen zowel in het noorden als in het zuiden van Syrië'. In dezelfde brief typeert de minister deze groepen als volgt: 'Dit zijn gematigde, inclusieve groepen, die zichzelf als onderdeel zien van een toekomstig Syrisch leger en uiteindelijk een politieke transitie voor ogen hebben, maar nu strijden tegen het regime in Damascus en tegen jihadistische groeperingen als ISIS en Jabhat Al Nusra.'

Tevens wijzen we u op de antwoorden op vragen van de vaste commissie van Buitenlandse Zaken (Kamerstuk 27925 nr. 571), vastgesteld op 15 februari 2016, waarin de minister van Buitenlandse Zaken stelt: 'Een groot deel van de gematigde gewapende oppositie rekt zich tot de Free Syrian Army, hetgeen een los samenwerkingsverband is.' In ditzelfde Kamerstuk staat: 'In Zuid-Syrië domineren de gematigde strijdgroepen en zijn de islamitische strijdgroepen minder groot in omvang.'

Ook verwijzen wij naar het aanhangsel van de Handelingen (vergaderjaar 2017-2018, nr. 953) waarin de minister van

Buitenlandse Zaken in antwoord op Kamervragen schrijft: 'In de grootste stad in het gebied, Al-Bab, is het lokaal bestuur bijvoorbeeld onafhankelijk en wordt een belangrijke rol gespeeld door oppositiegroepen die minder dicht bij Turkije staan.' En: 'Dit geldt ook voor de groepen die zich in de "Euphrates Shield Zone" bevinden, waar de overgrote meerderheid als zijnde gematigd kan worden beschouwd.'

Uit dit aanhangsel blijkt voorts dat Nederland over nauwkeurige informatie beschikt over strijdgroepen in Syrië, en deze informatie ook gemakkelijk deelt als de Tweede Kamer ernaar vraagt. De minister schrijft namelijk: 'HTS heeft een dominante invloed in grote delen van de provincie Idlib, maar heeft zeker niet de gehele provincie in handen. Eind 2017 stonden onder meer de volgende steden, dorpen of checkpoints in Idlib niet onder controle van HTS: Jarjanaz, Al Ghadfah, Mar Shoreen, Ma'Saran, Tal Mardikh, Kafr Ruma Shinan, Mzabour, Sarjah, Rwaiha, Kafr Takhareem, Armanaz, Marrat al-Ikhwān, Harbnush, en Killi.' Dit blijkt ook uit een verslag van een schriftelijk overleg, vastgesteld op 30 mei 2018 (Kamerstuk 32623, nr. 219), waarin de minister van Buitenlandse Zaken stelt: 'Monitoring van de situatie en informatieverzameling in Syrië zelf geschiedt voornamelijk via de uitvoerders en de partners op de grond. Hoewel de situatie in Idlib complex en fluide is, kan er een relatief duidelijk beeld geschetst worden van wie zich waar bevindt door informatie uit verschillende bronnen met elkaar te vergelijken.'

Tenslotte citeren wij de minister nogmaals uit het Kamerstuk 27925, nr. 617, vastgesteld op 19 januari 2018: 'De Syrische gewapende oppositie controleert terrein in Noordwest-Syrië, tussen Homs en Hama, bij Damascus en in Zuid-Syrië. (...) Tussen Homs en Hama, bij Damascus en in Zuid-Syrië zijn jihadisten wel aanwezig, maar domineren de meer gematigde strijdgroepen.'

Uit deze selectie van voorbeelden vloeit ontegenzeggelijk voort dat het ministerie van Buitenlandse Zaken over informatie beschikt waaruit duidelijk wordt welke strijdgroepen in Syrië 'gematigd' zouden zijn.

- Alle documenten die een lijst, overzicht, notitie dan wel (summiere dan wel volledige) opsomming bevatten van namen

van individuele (strijd)groepen dan wel overkoepelende (strijd)groepen dan wel samenwerkingsverbanden van (strijd)groepen in Syrië die inmiddels zijn ontbonden dan wel niet langer bestaan én tussen 1 januari 2011 en 22 juni 2018 (indirect dan wel direct) (civiele dan wel dual use dan wel militaire) goederen en/of financiële steun hebben ontvangen van(uit) dan wel via Nederland.

Hierbij verwijzen wij naar het ambtsbericht van het ministerie van Buitenlandse Zaken (22 juni 2015), waarin staat: 'De door het westen gesteunde rebellengroep Harakat Hazm werd op 1 maart 2015 ontbonden nadat strijders van JN de laatste militaire basis van de groep ten westen van Aleppo hadden ingenomen. De overgebleven strijders van Harakat Hazm sloten zich aan bij de islamistische groepering Jabhat Shamiya of bij de Ibn Taymiyya Battalions, een lokale rebellengroep westelijk van Aleppo.' Uit dit citaat blijkt dat Nederland openlijk gewag maakt van de specifieke naam van een door het westen gesteunde oppositiegroep in Syrië (Harakat Hazm). Blijkbaar ging in dit geval het veiligheidsargument op basis waarvan Nederland weigert de namen van gesteunde gewapende groeperingen bekend te maken niet op. Aangezien het citaat uit genoemd ambtsbericht tevens meldt dat de betreffende groepering, Harakat Hazm, op het moment van verwijzing is ontbonden concluderen wij dat namen van inmiddels ontbonden gesteunde groeperingen in Syrië niet langer vertrouwelijk zijn en dus openbaar kunnen worden gemaakt. Om die reden verzoeken wij om openbaring van de (specifieke) namen van alle gewapende (sub)groeperingen in Syrië die inmiddels zijn ontbonden én op enigerlei wijze steun hebben ontvangen van(uit) dan wel via Nederland tussen 1 januari 2011 en 22 juni 2018.

- Alle documenten die een lijst, overzicht, notitie dan wel (summiere dan wel volledige) opsomming bevatten van namen van gewapende (sub)groeperingen in Syrië die volgens Nederland onderdeel zijn dan wel waren van het Vrije Syrische Leger dan wel door Nederland als zodanig zijn aangemerkt/beschouwd tussen 1 januari 2011 en 22 juni 2018

- Alle documenten die een lijst, overzicht, notitie dan wel (summiere dan wel volledige) opsomming bevatten van namen van gewapende (sub)groeperingen in Syrië die volgens Nederland samenwerk(t)en met (onderdelen van het) Vrije Syrische Leger dan wel door Nederland als zodanig zijn aangemerkt/beschouwd tussen 1 januari 2011 en 22 juni 2018
- Alle documenten die een lijst, overzicht, notitie dan wel (summiere dan wel volledige) opsomming bevatten van namen van gewapende (sub)groeperingen in Syrië die volgens Nederland onderdeel zijn dan wel waren van het Vrije Syrische Leger dan wel door Nederland als zodanig zijn aangemerkt/beschouwd tussen 1 januari 2011 en 22 juni 2018 én door Nederland in diezelfde periode aangemerkt of beschouwd zijn als gematigde groeperingen
- Alle documenten die zijn opgesteld, gebruikt dan wel op enigerlei wijze in handen zijn (geweest) van (leden van) het Nederlandse Syrië-team (naar dit team wordt verwezen in het Aangangsel van de Handelingen nr. 953, vergaderjaar 2017-2018, antwoorden op Kamervragen ingezonden op 21 december 2017) dan wel de Nederlandse ambassade in Jordanië dan wel de Nederlandse ambassade in Turkije die betrekking hebben op of gewag maken van de zowel gematigde als gewapende oppositiegroepen in Syrië
- Alle documenten (inclusief maar niet uitsluitend lijsten, overzichten en opsommingen) die geografische aanduidingen bevatten die verwijzen naar een dorp, stad, plaats, locatie, regio, provincie of andersgenoemd gedeelte van het grondgebied van de Syrische Arabische Republiek die in combinatie voorkomen of contextueel in verband worden gebracht met verwijzingen naar de tussen 1 januari 2011 en 22 juni 2018 geldende dan wel vastgestelde dan wel mogelijk geachte militaire dan wel politieke machtsverhoudingen op genoemde locatie inclusief maar niet uitsluitend verwijzingen naar de al dan niet aanwezige dominantie op genoemde locatie van individuele dan wel overkoepelende strijdgroepen.

Het ministerie van Buitenlandse Zaken verwijst in het Aanhangsel van de Handelingen nr. 953 (vergaderjaar 2017-2018, antwoorden op Kamervragen ingezonden op 21 december 2017) naar het bestaan van dergelijke informatie: 'HTS heeft een dominante invloed in grote delen van de provincie Idlib, maar heeft zeker niet de gehele provincie in handen. Eind 2017 stonden onder meer de volgende steden, dorpen of checkpoints in Idlib niet onder controle van HTS: Jarjanaz, Al Ghadfah, Mar Shoreen, Ma'Saran, Tal Mardikh, Kafr Ruma, Shinan, Mzabour, Sarjah, Rwaiha, Kafr Takhareem, Armanaz, Marrat al-Ikhwān, Harbnush, en Killi.'

- Alle documenten (inclusief maar niet uitsluitend (concept)-verslagen, berichten, correspondentie, notulen, notities, rapporten, onderzoeken, evaluaties, analyses, aanbestedingen, projectbeschrijvingen, contracten, adviezen, resultaten en rapportages) over de periode tussen 1 januari 2011 en 22 juni 2018 waarin op enigerlei wijze gewag wordt gemaakt dan wel uitleg wordt gegeven dan wel een definitie wordt verbonden aan de term 'gematigd' dan wel aan wat Nederland onder de kwalificatie 'gematigd' in de context van het verlenen van steun aan (gewapende) oppositiegroeperingen in Syrië
- En alle overige stukken die betrekking hebben op de gematigde strijdgroepen in Syrië tussen 1 januari 2011 en 22 juni 2018.

Dit verzoek doen wij op basis van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Daaruit vloeit voort dat u binnen 4 weken een besluit moet nemen op dit verzoek.

Gegeven de overzichtelijkheid van dit verzoek en het journalistieke belang verzoeken wij u zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 28 dagen na dagtekening van dit verzoek te beslissen en geen gebruik te maken van de wettelijke verdagingsmogelijkheid.

Indien de verzochte informatie niet op schrift is vastgelegd maar mondeling of anderszins is gedocumenteerd verzoeken wij u deze informatie te verzamelen en op schrift te stellen teneinde ons haar schriftelijk te doen toekomen.

In het geval dat (delen van) de door ons verzochte informatie bij andere ministeries dan wel bestuursorganen dan wel overheidsorganisaties (inclusief maar niet uitsluitend ambassades en het Nederlandse Syrië-team) aanwezig is/zijn vragen wij u ons verzoek aan die betreffende organen door te geleiden. Indien deze documenten zich niet bij een bestuursorgaan bevinden dan verzoeken wij u om deze documenten op te vragen om daar vervolgens op te beslissen.

Mocht u nog een nadere toelichting wensen op dit verzoek dan kunt u uiteraard contact met ons opnemen. Wij danken u bij voorbaat voor de aan dit verzoek te besteden aandacht.

In afwachting van uw antwoord, verblijven wij,

Hoogachtend namens Nieuwsuur en Trouw,

Milena Holdert
Redacteur Nieuwsuur
milena.holdert@nieuwsuur.nl

Ghassan Dahhan
Redacteur Trouw
g.dahhan@trouw.nl